

2
16

DE
LETALITATE VVLNERVM
SEPTI TRANSVERSI
QVAESTIONES MEDICO-FORENSES,

QVAS
PRAESIDĒ
CAR. AVG. GVILIELM. BERENDS,

PHILOS. ET MEDIC. DOCT. MED. CLINIC.
PROFESSOR. PVBLIC. ORDINAR. CIVITAT.
FRANCOFVRTENS. ET CIRCVL. LEBVSIENS.
PHYSICO REGIO; NOSOCOM. CIVIC. THIE-
LENIAN: MEDIC. ORD. SOCIETAT. REG.
SCIENTIAR. ET ARTIVM FRANCOFVR-
TENS. SODALE, ORD. MED. H. A.
DECANO,

DOCTORIS MEDICI HONORES
LEGITIME PROMERITVRVS

A. D. VIII. IVL. CI^o DCCCXCIV.

PVBLICĒ DISCEPTABIT
IOANN. SAMVEL FRIDERICVS ROESEKE,
TREPTOA-POMERANVS.

15.

TRAIECTI AD VIADRVM
E TYPOGRAPHEO APITZIANO.

M. V. 109

V I R O

SVMME REVERENDO, GENEROSISSIMO

ET ILLVSTRISSIMO

THOM. PHILIPPO V. D. HAGEN,

IN VTROQVE SVPRFMO SENATV,
QVEM VNIVERSAE REI, TAM ECCLE-
SIASTICAE, QVAM SCHOLASTICAE
REX AVGVSTISSIMVS PRAESSE IVS-
SIT PRAESIDI, COLLEGII MEDICI
SVPREMI ITIDEMQVE COLLEG. ME-
DICO-CHIRVURGICI PRAESIDI PRIN-
CIPi, CANONICORVM COLLEGIO
BRANDENBVRGENSI ET SOCIETATI
NATVR. SCRVTATOR. BEROLINENSI
ADSCRIPTO, DOMINO HAEREDITA-
RIO IN HOHENNAVEN, RHINOW
ETC. ETC.

VIRO
ET NATALIVM | SPLENDORE, ET MVNERVM
GRAVITATE INSIGNI
BONARVMQVE LITERARVM VTI CALLENTISSIMO,
ITA
LITERATORVM HOMINVM
FAVTO RI SINGVLARI

NEC NON,

V I R O
GENEROSISSIMO ET PERILLVSTRI
CHRISTIANO LVDOVICO
DE SCHVLZE,
POTENTISSMO BORVSSORVM REGI
IN
REI AERARIAE, BELLICAE ET RE-
GIOR, FVNDOR, CVRA A CONSILIIIS
INTIMIS, REGII COLLEGII MEDICI
SVPREMI GRAVISSIMO DIRE-
CTORI ETC.

VIRÓ VTRIQVE
DE PATRIA OPTIME MERITO,
ACADEMICVM HUNCCE LIBELLVM
PIENTISSIMA MENTE

D. D. D.

TANTORVM NOMINVM,

DEVOTISSIMVS CVLTOR

IOANN. SAMVEL FRIDER. ROESEKE.

PROOEMIUM.

Quamvis fortasse vulnerum septi transversi letalitas medicis iam dudum videatur exploratissima: adhuc tamen haud inepte quaeri posse credimus, cum, quo letalitäts gradu cuncta nobilissimi musculi vulnera generatim dimetiri oporteat; tum, quamnam singulis transversi septi laesionibus indole et exitu inter se haud parum distinctis letalitäts formam exacte tribui par sit? Vtramque quaestionem pro virium nostrarum modulo hac breui commentatione academica disceptaturi, nec in re prorsus vulgari, nec in infructuosa diligentiam

gentiam nostram collocatum iri arbitramur; siquidem accuratior et penitior huius rei inuestigatio, non potest non forensem medicum ad pronunciandum de horum vulnerum discrimine aptiorem reddere. Quaecunque vero ad septi transversi fabricam et situm cumque vicinis partibus nexum pertinent, a doctissimis et diligentissimis incisori- bus HALLERO, ALBINO et SOEMMERINGIO, qui accuratis descriptionibus non minus, quam egregiis iconibus ad naturae veritatem, quantum eius fieri potuit, expressis seprum illud adumbraverunt, lectorem petere iubemus.

SECTIO

SECTIO PRIOR.
DE GRADU LETALITATIS VVLNERVM
SEPTI TRANSVERSI.

§. I.

*De distinctionibus letalitatıs vulnerum
generatim.*

Multifarias inter distinctiones, quibus
fane non hodie primum *) diuersos vulne-
rum letalitatıs fines describere conati sunt
medici, vulgarem illam, qua in absolute
letalıa, simpliciter letalıa et ex accidente
leta-

*) *Fortunat. Fidelis de relation. medicor. l. IV.
c. 2. p. 526. Studio Ammanni, Lips. 1674.*

letalia vulnera dispescuntur, nobis adeo nondum fordere ingenue profiteamur, vt potius hanc et ad fori vsum vnice accommodatam, et vulneris ceu morbi externi naturae maxime conuenientem ceteris omnibus longe anteponendam esse, cum eximiis viris *) prorsus credamus. Auctorem habet haec diuisio BOERHAAVIUM **) ipsum, qui diuino mentis acumine, quod ad omnes
disci-

*) v. c. PYLLO, LODERO, BVCHHOLTZ, METZGERO, viris celeberrimis. Vid. *kurzgefasstes System der gerichtl. A. W. von I. D. METZGER* 1793. p. 62 sequ. Quem librum propter praestantiam suam nuperrime latinitate donauit IOANN. BERNARD. KEVP vir eruditissimus, eumque inscripsit I. D. METZGERI *Syst. ma medic. forens. succinct. Stendal 1792.*

**) Aphor. de cognosc. et curand. morb. aph 170 sequq.

disciplinas medicas afferebat, a HIPPOCRATIS et GALENI doctrina orsus, doctae antiquitatis super vulnerum letalitate dogmata et confirmavit, et emendavit. Quam accepta haec letalitatis partitio iudici esse debeat, de poena percussoris pronuntiatio, medici optime norunt, qui officii causa artem suam iure consultis commodare tenentur et probe sciunt, minime opinionum etsi longe ingeniosissimarum commenta, sed quod certum est et exploratum in arte medica, vel saltem ad veritatis speciem proxime accedit, votis illorum vnicuique respondere. Praeterea, quum mors ex vulnere tanquam e morbo extrinsecus illato sequitur, idem causarum ordo et nexus, quem in omnibus morbis rimantur medici, quoties de felici, vel funesto eorum exitu statuunt, in definienda vulneris securitate

ritate, vel letalitate locum quoque habere debet. Itaque si in ipso vulnere infecutae mortis proxima caussa continetur, vulnus absolute letale merito dicimus; si vero remotior tantum mortis caussa in vulnere invenitur, vt hoc non proxime, sed interueniente alia quadam corporis humani affectione e laesione oriunda quidem, sed salutaris artis praesidiis aut cauenda, aut elevanda, hominem necasse existimandum sit, simpliciter letale illud vulnus pronunciamus; si denique mortis post laesionem aliquam secutae, in illa caussarum serie, quae in vulnerato aegritudinem a laesione profectam et mortem intercessit, laesio ipsa remotissimae tantum caussae vim habet, ex accidente hominem periisse recte concludimus. Haec medicis inprimis luculenter patent, probe gnaris, proximam caussam vim verae caussae

causae physicae vnice habere, dum sola remota ne aegritudinem quidem, nedum mortem homini inferre potest; ideoque, nisi violentia illata mortis proximam causam attulerit percussor, nullo modo hominem etsi breuiori, vel longiori temporis intervallo post perpeffam illam iniuriam fati functum, occidisse iure dicendus est. Quae quidem de definitione et diuisione letalitatũ vulnerum generatim praemonuisse vel ideo maxime iuuerit, vt quid a nobis supersepti transfuerſi laesionum discrimine quaerendum sit, examiffim cognosci queat. Patet nempe, dispiciendum esse, quamnam letalitatũ formam diuerſis vitalis illius musculi vulneribus tribuerimus; vtrum eandem omnibus, an aliis aliam?

§. II.

*Doctrina veterum de letalitate vulnerum
diaphragmatis.*

Ecquis ignorat? septi transversi vulnera iam inter letalia retulisse *) HIPPOCRATEM. Ne vero dubitemus, quin absolutam letalitem COVS intellexerit, auctoritatem suam interponit GALENVS **), qui postquam fassus est, letale ab HIPPOCRATE dici et de iis, qui ex necessitate, et de iis, qui magna ex parte morituri essent, ex illa voce ***), qua HIPPOCRATES ad designanda

*) Aph. L. VI. 18.

**) Comment. in Aph. cit.

***) Cf. *Anat. Foetus Oeconom.* HIPPOCRAT. Francofurt. 1588. et IOAN. GORRAEI *Definit. medic.* Francofurt. 1601. voc. *διανοη.*

gnanda viscerum letalia vulnera, vñs est, altius diuisas et profundas horum viscerum laesiones absolute letales habuisse medicorum principem demonstrat. Ad quam verbi vim si attendisset C. CELSVS, *) neuntquam septi.transuersi vulnera iis inseruisset, quae difficilem tantum curationem haberent. At enimuero GALENVS solummodo neruofae diaphragmatis parti grauius vulneratae illimitatam letalitatẽ tribuit, disertisque verbis profitetur: „transuersi „septi vulnera, quae foras non perueniunt, „in carnosis quidem partibus subinde coalescere visa esse, eius motu non obstante; „quae autem in neruosis eius haereant, insanabilia esse; difficilem tamen grauemque „esse

*) L. V. c. 26. p. 283. edit. Almeloueen.

„esse curationem etiam eorum, quae in
 „carnosis essent partibus, si has iam phle-
 „gmone occupauerit *),“ En memorabilis
 locus! qui quam egregie rem definiat prope
 omnem, infra videbitur. Itaque distinc-
 tionis illius, quae laesa diaphragmatis carne
 spem curationis relinquit et usque ad nostra
 tempora in medicorum scholis fere obtinet,
 primus auctor GALENVS fuisse videtur.

§. III.

*Medicorum posterioris aevi super discrimine
 vulnerum diaphragmatis sententiae.*

Sicuti a Pergameni auctoritate per plura
 secula ne latum quidem vnguem deflexe-
 runt medici: ita huius quoque eius iudicio
 de

*) Method: inēdēd. L. V: c. 9: p. 32. Cl. VI.
 Venet: 1562.

de summa letalitate tendinis diaphragmatis
 laesi plane assensu sunt; quod vel ex binis
 illis *) scriptoribus satis patere potest, qui
 primi forensis medicinae aliquod systema
 conscribere periculum fecerunt. Certe GA-
 LENEI distinctioni ita adhaeserunt prope
 omnes insecutorum temporum medici, ut,
 quod in illa aetate fieri fere solebat, ex-
 scripsisse potius egregium scriptorem videan-
 tur, quam ipsi iudicium suum interposuisse;
 cuius asserti veritatem nemo temere negaue-
 rit, qui optimorum etiam scriptorum volu-
 mina euoluet; quos inter breuitatis causa

IACOB.

*) FORTVNAT. FIDELIS de relat. medicor. L.
 IV. c. 3. p. 537. edit. P. AMMANNI, Lipsi. 1614.
 PAVL. ZACCHIAE Quaest. Med. Legal. L. V. T.
 II. Qu. 2. p. 126, ed. G. FRANC. Francof. 1688.

IACOB. HOLLERIVM *), PETR. FORESTVM **) et MICHAEL. ALBERTI ***) excitasse sufficiat.

§. IV.

De iis medicis, qui dubia contra GALENĪ distinctionem mouerunt.

Interim minime dissimulari fas est, recentioribus temporibus neutiquam defuisse, qui distinctionem illam, qua maior asseritur vulneribus tendinis diaphragmatis letalitas, deferendam esse existimarent et carnosae illius

*) Comment. VII. in aphor. HIPPOCR. Genev. 1646. p. 343 sequ. et schol. LIEBAVTII p. 346.

**) Obseruat. et curat. chirurg. L. VI. obs. III. in schol. p. 15. 1590.

***) System. Iurisprud. med. Hal. 1725. p. 330.

lius musculi partis grauiores laesiones aequae mortiferas pronunciarent. Etenim, postquam DANIEL SENNERTVS *) affirmauerat et luculento exemplo demonstrauerat, laesionem transfuersi septi tendinis mortem non semper ilico sequi, sed post plures demum menses obiisse vulneratum, pariter ac nonnunquam perfossa musculi carne accidere solet: IOANNES BOHNIVS **) vir acris iudicii, qui naturae voce doceri et scholae auctoritatem spernere solitus erat, maiora, vel multiplicata carnis diaphragmatis vulnera aequae letalia esse, ac si pars musculi tendinea ictum sustinuerit, disertis verbis et aptissimis rationibus docuit.

B 2

§. V.

*) Practic. Medic. L. V. P. IV. C. 3. p. 366.

**) De renunciat. vulner. p. 272 seqq. Lips. 1755.

§. V.

*Quid recentissimi scriptores de letalitate vuln-
rum diaphragmatis iudicauerint?*

Quisne igitur miretur, recentioris aevi
scriptores IOANNEM ERNEST. HEBEN-
STREIT *) et CHRIST. GOTTL. LUD-
WIG **) veteris illius distinctionis adeo
tenaces fuisse, vt pro norma eam ponerent,
ad quam de vulnorum horum discrimine
iudicium omnino dirigendum sit! Tandem
HALLERVS iis periculis confusus, quibus
et ipse, et doctissimi eius discipuli tendines
insensiles esse docuerant, illi opinioni de
maiore letalitate vulnorum neruosae partis
transuersi septi nuntium misit. Praeterea
non

*) Anthropol. forens. p. 496. seqq. Lips. 1753.

**) Institut. med. forens. curante E. H. BOSE
§. 312 p. 121. Lips. 1774.

non in hoc solum a doctrina veterum recessit, sed etiam diaphragmatis vulnera letalia esse, vniuerse negauit eaque et saepius, et facile coalescere docuit; quinimo serotinam mortem, qua tandem peire eos, quibus septum transfuersum grauius vulneratum fuerit, diffiteri non potuit, e laesa et impedita respiratione deducere maluit, quam accepto olim vulnere tribuere. Enimuero nemo non videt, manes hic suos passum esse immortalem virum; namque, si haec argumentatio valeret, quidni eum, cui ductus thoracicus abscissus fuerit, fame potius consumptum periisse, quam e vulnere diem obiisse pronunciaremus? Nemo autem, quantum scimus, in HALLERI partes ire ausus est. Contra nuperrime illustris METZGERVS *)

omnia

*) Libr. cit. §. 137. p. 129.

omnia diaphragmatis vulnera summe periculosa esse declarauit; cum propter inflammationem nulla arte arcendam et compefcendam, eorum pedissequam, nec non vehementissimos neruorum cruciatus e laesa musculi carne, aequae ac e tendinis eius vulnere pertimescendos; tum propter viscerum imi ventris in medium transitum, cui diuisum tranfuerfum septum longiore etiam post acceptum vulnus temporis interuallo, viam et aditum parare solet.

§. VI.

De inflammatione diaphragmatis, vulnerationis eius pedissequa.

Vt ne vero de summo vitae discrimine omnium septi tranfuerfi laesionum comite, vlllo modo dubitemus, e re vtique erit, cuncta illa mala sigillatim recensere, quae
vita-

vitalis huius musculi fauciationes insequi
 compertum est. In his eius inflammatio-
 nem, quam sine laesione extrinsecus allata
 raro videre medicis contingit; vel, quod eius
 signa obscura sunt et a ceterarum pectoris
 inflammationum indiciis non satis distincta;
 vel, quoniam ille musculus primariam phlo-
 gosin non facile concipit, primo loco dice-
 mus. Quotiescunque vero septum transver-
 sum inflammatio occupat, praeter acutissi-
 mae febris ominosa symptomata, respiratio
 horrendum in modum laeditur, ita, vt
 parua et frequens, inaequalis, anhelans,
 dolentissima, laboriosa, luctuosa et suffo-
 cativa, praecordiis sursum *) et introrsum
 contractis hypochondriis immoto fere abdo-
 mine

*) C. CELSVS L. V. c. 26. p. 288 edit. cit.

mine *) inter summas anxietates peragatur. Morbus hic inter exquisite acutos referendus, dummodo aliquantulum increfcit, nulla arte vincitur; fortassis, quod fingularem plane genium habet, medicis nondum fatis cognitum atque pcrfectum.

Vide! quibus armis contra eum incassum pugnauit HVXHAMVS **); neque PRAESIDI olim ***) feliciori esse contigit, quum

*) IOAN. BAPTIST. BURSER. de KANILFELD institut. medic. practic. Vol. IV. P. I. p. 152. Lips. 1790. IOAN. PETR. FRANK de curand. homin. morb. epitom. L. II. p. 180. Manhem. 1792.

***) Opp. physic. medic. T. I. p. 302. curante G. CH. REICHEL. Lips. 1764.

****) Historiam letalis vulneris e relatione PRAESIDIS ad iudicium enarrauit celeberrimus PYLE in *Aufsätzen und Beobachtungen aus der gerichtl. A. W.*

quum optimis quibusuis praefidiis dispellere
tentaret diaphragmitidem intra paucas horas
a minuscuro, sed penetrante transuersi septi
vulnere natam,

§. VII.

De spasmo diaphragmitidis socio.

Deseruerunt medici iam post *) BREND-
DELII monitum ad designandam diaphra-
gmatis inflammationem paraphrenitidis no-
men, egregii MORGAGNII **) obserua-
tione

A. W. VII, Saml. p. 145. Berlin 1791. Cf. C. F. KLEIN Annal. B. VIII. p. 107.

*) IOAN. GODOFRED. BRENDDELII prae-
lect. acad. de cognosc. et curand. morb. Tom.
II. c. 5. §. II. p. 199. edit. cl. LINDEMANN.
Lips. 1792.

***) De sed. et caus. morb. epist. VII. §. 14. p.
101. edit. TISSOTI Ebrodun. Helvet. 1779.

tione inprimis edocti, nec insaniam cum
 risu, nec omnino neruorum distentiones
 iadiuidua esse inflammati septi transuersi
 symptomata. Interim *) neque vetustae ob-
 seruationi, cuius C. PLINIVS **) meminit,
 dum in proeliis gladiatorumque spectaculis
 mortem cum risu traiecta praecordia attu-
 lisse refert, fidem omnino denegandam esse;
 neque eum risum propterea, quia non in
 cunctis vulneribus diaphragmatis occurrat;
 neque delirium, licet non omnes diaphra-
 gmatidis

*) Tychonem HIPPOCRATICA monumenta
 memorant, pectore circa transuersum septum
 vulneratum, cui mox risus adfuit tumultuosus
 et qui sub tertiae diei exortum conuulsus perijt.
 Epidem. L. V. 94. L. VII. 131. p. 224. 388. edit.
 ANVT. FOESII T. II. Francofurt. 1595.

**) Histor. Natur. L. XII. c. 37. p. 231. edit.
 DALECAMPPI Colon. 1615.

gmatis inflammationes comitetur, commentitia esse vulnerati, siue inflammati septi transversi symptomata, idem ille summus et doctissimus incisor *) monuit. E vulnerato transverso septi tendine horum spasmodicorum vehementiam imprimis oriri, veteres existimarunt; at illas observationes **), quibus de eadem noxa nervi laesione carnis diaphragmatis illata haud adeo raro constat, nostro exemplo §. praecedente memorato augere omnino possumus, dum infelix iuuenis a patre subdeliro in carne diaphragmatis cultro vulneratus, vehementer insaniens, distorta primum facie, dein
 toto

*) Epist. LIII. §. 6. p. 119.

***) BOHNIVS I. C. ALBERTI libr. cit. T. I. cas. XXV. p. 156 seqq.

toto corpore conuulsus, iam secunda post
vulnus inflictum die expirauit.

§. VIII.

*De viscerum imi ventris per diuisum septum
in thoracem transitu.*

Tandem in aestimatione letalitati vul-
nerum diaphragmatis hoc minime praeter-
mittendum est, vrgere in illius septi integre
diuisi et perfossi hiatus infra posita abdomi-
nis viscera relictisque suis sedibus, sursum
rapi et intra thoracis ambitum se recipere.
Quod, quum et in firmatis illis foraminibus
annulisque, quibus natura, vt vasis, ner-
uis et oesophago viae paterent *), huic
septo prospicere voluit, et in aliis eius fissu-
ris

*) S. Tb. Sömmering vom Baue des menschlichen
Körpers, III. Tb. p. 137. seqq.

ris atque hiatibus, qui praeter naturam sunt, ab incognitis quidem ut plurimum, at minus violentis causis fieri potest *): quanto magis id diaphragmate violenter diuiso, pertimescendum est! Hinc, etiamsi omne discrimen euasisse nonnunquam videatur vulneratus, perit tamen retardata quidem, nec minus certa morte. Perit octauo demum ab accepto vulnere mense uterque, quorum casus SENNERTVS **) memoriae mandauit: alter literarum studiosus VITBERGENSIS, qui gladio neruofum septi circulum sibi perfoderat autochir; alter

centu-

*) MORGAGNI L. cit. epist. L. IV. §. II. p. 138 seqq. HALLER l. c. p. 448. BONETI sepulchret. L. IV. §. III. §. IV. p. 350 seqq. Genev. 1700.

**) l. c.

centurio, quem referente AMBROS. PAREO, glans e tormento bellico emissa diaphragmatis carnem lacerauerat. In prioris extispicio, totum ventriculum in sinistrum thoracis latus adscendisse et cor cum capsula sua de sede natua in dextrum latus depulisse patuit; in alterius cadauere magnam intestini coli partem multo flatu turgidam per septi vulnus in thoracem irrepsisse conspectum est. Post nonnullos demum annos mortuus est literarum cultor itidem VITBERGENSIS, cui currus thoracem transcendens diaphragma laederat; in hoc ventriculi pylorum cum annexi duodeni intestini aliqua parte per septi transuersi rupturam *) in thoracem peruenisse; cadaueris sectio docuit.

§. IX.

*) HALLER I. C.

§. IX.

De letalitate vulnerum diaphragmatis generatim epicrifsis nostra.

Tot tantaque mala, nec facile declinanda, nec omnino depellenda, quum eos manent, quibus septum transfuersum fauciatur, non pro periculosis solummodo et discrimine plenis haec vulnera habemus, sed cum veterum doctrina (§ II.) plane consentientes, omnes septi transfuersi laesiones paulo grauires, letales generatim vniuersimque sine vlla dubitatione pronunciamus. Etenim vtramque functionem, qua homini viuere datum est, et vehementer turbant, et facile tollunt, simulque cerebrum ac nervos grauiter affligunt.

SECTIO POSTERIOR.
DE DIVERSA LETALITATIS FORMA
VVLNERVM SEPTI TRANSVERSI.

§. X.

De laesionum diaphragmatis diuersitate.

At enimuero minime sufficit, haec super letalitate vulnere diaphragmatis generatim quaesuisse; sed de maiore minore horum vulnere discrimine iudicium laturi, ad diuersas omnium laesionum formas, quibus septum transuersum petitur, attentum animum appellamus, necesse est. Succincte igitur diuersos vulnerationis modos dicemus, quibus nobilissimum musculum laedi posse, hactenus experientia docuit. Sunt autem vulnere, quae septum vix attingant et levi-

ter

ter modo ac superficietenus faucient; alia aut carnem, aut tendinem musculi integre diuidunt; punctim alia infliguntur; alia simul diaphragma collidunt, vel sine solutione continuitatis conspicua vehementer conuellunt concutiuntque; alia denique hunc musculum solum, alia vicinas quoque partes vulnerant. Iam de omnibus hisce laesionum formis seorsim videndum est.

§. XI.

De leuiori diaphragmatis vulneratione.

Septi transfuerfi superficialia vulnera, quae illud non integre diuidunt, siue carnem, siue tendinem eius tetigerint, aut per se tantum, aut ex accidente, si quid eius demonstrari poterit, letalia haberi par est; quoties nempe in vulnerati cura ad arcendam et discutiendam inflammationem e

laesione oriundam vel aliquid omiffum fuerit, vel omnino vnum ex illis, quae medici inter fortuita referre solent, vulnerato superuenerit. Horum vulnorum superficialium illetalitatē, quae ne apud veteres medicos quidem in controuersiam venit, non opus esse videtur, vt multis et curiose conquisitis argumentis operose demonstremus.

§. XII.

De letalitate vulnorum diaphragma integre perfodientium.

At longe alia et multo formidolosior oritur vulneris facies, si transuersum septum integre diuisum et perfossum fuit. Eiusmodi vulnus, nisi et minutissimum atque vix conspicuum est, et prope a costarum margine haeret, absolute letale sine omni
hae.

haesitatione pronunciamus. Praeterquam enim, quod inflammatio vehementior et neruorum grauissima mala celeriter haec profundiora septi transuersi vulnera sequi solent, nullo modo caueri et impediri poterit, quin ex abdominis visceribus aliquod per diaphragmatis illam plagam adscendat, seque cum funesto etiam si serotino euentu in thoracem recipiat.

§. XIII.

Vnde mors frequentior a secto diaphragmatis tendine?

Tamet si grauiores carni septi laesiones aequae letiferas esse, quam illas, quae musculi huius tendinem fauciant, supra (§. VII.) docuimus, obseruatione et rerum usu *)

C 2

nihil-

*) MORGAGNIUS l. c.

nihilominus constitit, haud temere GALE-
 NVM affirmasse, nervosae septi partis vul-
 nera non coalescere. Cuius rei rationes ve-
 teres facile dedisse, tam e summa sensilitate
 tendinibus adscripta, quam e iugi et effica-
 ciori tendineae partis motu, quo spiritum
 imprimis duci credebant, nemo non noue-
 rit, in veterum lectione vel mediocriter
 versatus. Priori rationi vim aliquam inesse
 hodie negant medici; posteriorem causam
 reiecit iam pridem GERARDVS L. B. V.
 SWIETEN *), fretus sententia PETRI de
 SENAC **), tendineam illam diaphragma-
 tis partem non descendere in inspiratione,
 cui

*) Comment. in BOERHAAVII aph. T. I. p.
 273. edit. Hildburgsh. 1754.

***) Acad. des sciences l'an 1724. p. 251. seqq.

cui cor pericardio suo inclusum incumbat, immo fatis lata superficie adhaereat, cuiusque ideo turbaretur et situs, et motus. Ipse quoque HALLERVS *) carnes musculi magis deprimi, tendinem minus, tum quod innatus pericardio sit, tum quod omnino non contrahatur, consulta natura docuit. Pace summorum virorum dixero, aliam esse virium partium animalium energiam, aliam organorum efficacitatem dum vehementer laborant, ab illa virtute, qua illibata integritate munia sua peragunt, longe distinctam. Ita, dum pacate spiritum ducimus, tendo diaphragmatis parum descendit, qui tamen vehemente **) inspiratione fur-

*) Prim. lin. physiol. §. 263. p. III. Goetting. 1765.

**) A. v. HALLERS *Anfangsgr. der Physiol.*
B.

furfum adfcendere et vehementiffima expi-
 ratione deorfum pelli vifus eft. Quam pul-
 cre haec pericula in viuis animantibus
 capta iis respondent, quae de prae-
 cordiis a vulnere diaphragmatis furfum
 contractis adnotarunt veteres! (§. VI.)
 Quodfi igitur carniū fepti communis ille
 tendo perfoditur, carnes muscoli prope
 omnes ilico vehementer conuelli et in ab-
 normes maxime motus rapi, credibile vti-
 que eft; dum, fi vulnus faluo illo tendine,
 modo hanc, illamue carnis partem tetigerit,
 vel etiam perforauerit, illaefa muscoli caro
 difciffis fibris fuppetias ferre et vitalem mo-
 tum pergere potefl. Deinde tendine aliquo
 ex parte tantum difciffio, et non integre
 refe-

refecto, vicinas musculares fibras incitatiōni
 contractione grauem violentiam omnino
 pati oportet; vnde, quamuis tendo ipse
 non sentiat, summus dolor oriundus spā-
 smum et conuulsionem facile *) excitabit.
 Denique partem animale[m] natura et indole
 sua insensibile[m], morbo aliquo occupatam
 vehementissimum etiam dolorem concipere,
 vel ipsa illa totius corporis textura cellularis
 exempli loco esse potest. Haec sane, si
 dies porro docebit, funestiora esse tendi-
 neae partis vulnera iis carnosae, declarandae
 certiori illorum vulnere[m] letalitati abunde
 inferuient.

 §. XIV.

*) CIVIL. GODOFRED. PLOVCQVET com-
 ment. medic. in process. criminal. p. 121, Ar-
 gentorat. 1787.

§. XIV.

*De vulnerum vexatorum septi transuersi
noxa.*

Vexata in quacunq[ue] corporis parte, quum caefis vulneribus multo magis dolent, vehementius inflammantur et propter dimiffum e vafis fanguinem admodum tument, fi id in interioribus corporis fedibus contingit, quae ftagnantem humorem nec educi, nec difcuti permittunt, magnus vtique metus eft, ne multiplex inde oriatur noxa; cum, ob partis vexatae functionem graui-ter laefam; tum, quoniam e fanguine qui circa partem vexatam haeret pus nascitur. Vulnere igitur fepti transuerfi collifa, cuius indolis ea imprimis funt, quae armis tormentariis inferuntur, plurimum discriminis habent et nifi celeriter iugulant, infanabili phthifi, pure plerumque in abdominis ca-
vum

vum effuso lente hominem tollunt. Praeterea medicum forenses scire maxime expedit, conuulsionem diaphragmatis momento temporis letalem violentia extrinsecus illata subinde nasci, nullo inspectis visceribus eius rei indicio patente. Concussio, siue iactus rudior praecordia et hypochondria vehementer offendentes, hominem celerime sustulerunt. Quod a FORTVNATO FIDELI *) iam obseruatum, binis egregiis exemplis confirmavit BÖHNIVS **): in quorum altero, vir a iactu dimidii lateris hypogastrium dextrum impetente, subito concidens exspirauit; alterum pueri est a commilitone globi niualis in epigastrium iactu

*) L. IV. c. 2. p. 593.

***) Libr. cit. p. 19. 275.

iactu prostrati et ilico extincti. In hoc nullum violentiae signum deprehendit medicus; in priori ipse BOHNIVS aliquam tantum contusionem et fugillationem diaphragmatis eo loco inuenit, quo costis nothis contiguum est. Videtur igitur similem ac cerebrum commotionem, nulla sui vestigia in corpore relinquentem, at maioris fere discriminis, adeo ut sanationem nunquam accipiat, septum transuersum nonnunquam pati.

§. XV.

De laesionibus diaphragmatis complicatis.

Complicata illa septi transuersi vulnera recte vocauero, quae ad vicina viscera quoque penetrarunt eorumque vel vnum, vel plura simul fauciarunt. Et his absoiutam letalitem merito tribuimus, sine vlla
qui-

quidem limitatione e viscerum vna laesorum dignitate deriuanda, ita, vt minime dubitauerimus, quin minusculum septi transfuersi vulnus, quod ventriculi fundum simul perforerat, absolute letale pronunciamus. Quidni enim complicata illa diaphragmatis vulnera certam mortem afferrent, quam afferunt adeo laesiones multiplicatae in externo tantum corporis ambitu? Sane idem iudicium de horum vulnerum absoluta letalitate iam pridem tulit IOAN. ERNEST. HEBENSTREIT *) mortemque euitari haud posse affirmavit, si vel oesophagus, vel vasa sanguifera maiora, vel nerui maiores et septo proprii, vel hepar, vel lien, simul laesa fuerunt. Idem illaetabile fatum

et

*) Libr. cit. p. 497.

et eos certe manet, quibus perforato diaphragmate vel pulmones, vel ventriculus, vel ex intestinis aliquod fuerunt vulnerata. Neruo phrenico discisso, septum transversum a motu suo ferari subito, in scholis suis anatomicis curiosa viuissectione saepius demonstravit GALENVS *) eiusque periculatorum veritatem omnino confirmavit **) recentior aetas; unde de absoluta letalitate eiusmodi diaphragmatis vulnerum, quibus in alterutro latere hic nervus praefectus fuit, nullus dubitationi locus relinquitur.

§. XVI.

*) Anatom. administr. L. VIII. c. 8. edit. cit. fol. 107.

**) v. HALLER *Anfangsgr. der Physiol.* B. III. p. 147. seqq.

§. XVI.

*De forma letalitat̄is vulnerum diaphragmatis
sero occidentium.*

Supereſt, vt de ea letalitat̄is forma diſpiciamus, quam ſepti tranſuerſi læſioni tribuerimus, e qua vulneratus primum omnino euafiffe viſus, poſt plures demum hebdomades menſeſue nihilominus perit. Hac ſerotina morte læſus exſtinguitur, vel e diaphragmatis vlceratione phthiſin et aſciten purulentum afferente, vel e tranſlocatione viſcerum abdominalium in thoracem, organiſ vitalibus nociuam vim inferente eorumque functionem mirifice turbante tandemque plane ſuſſaminante. Quae cuncta, quum ex ipſius vulneris ſepti natura profici videntur, et eos propter vulnus neceſſario mori, qui ab accepta læſione longiore quoque temporis interuallo exſpirant, dummodo

modo de illa viscerum abdominalium aberratione secto funere confluit, vix ambigeris! At enimero curiose circumspicis omnibus et accurate singula huiusce rei momenta meditatus, facile inuenies, et casui hic multum deberi, et medico vix vnquam datum esse, vt, in caussarum serie quem locum occupet acceptum olim vulnus, accurate determinet. Etenim primo, ad praecauendas grauiiores illas viscerum abdominalium aberrationes, vulnerati regimen, victus tenuissimus, et quies per plures hebdomades religiose obseruata certe plurimum valent; in quorum vno alteroque si vel paululum deliquerit, excusationi illati vulneris locus omnino erit. Idem plane existimandum est de vlceratione vulnus diaphragmatis insequente, quam exquisita medendi ratio fortassis arcere potuisset. Deinde, quum
hi

hi excursus viscerum, et natiui nonnunquam adnotati fuerint, et ex interno morbo, imprimis spastico oriri visi *): quanta in circumcidendo omni errore prudentia opus est, ne, qui aut alicui nixui vehementiori, aut morbo origines debet, aut ab incunabulis forte iam adfuit septi transversi hiatus, tribuatur vulneri, quod in thoracem olim penetrauit. Nullis enim certis signis, dum homo viuit, cognoscitur, vulnus diaphragma fauciasse; nec ipsius herniae vulnus septi insecutae certa indicia viuo homine semper adsunt.

*) v. HALLER *Vorles über die gerichtl. A. W.* l. c. MORGAGNIUS loc. §. VIII, cit. ZACHAR. PLATNER *Diss. de hydrocele* §. II. not. 21. p. 342. in eius opuscul. T. I. Lips. 1748. v. HALLERS *Chirurg. Dissput. au-gezogen von FRIED. AVG. WEIZ.* B. III. Disp. LXIX. p. 136 seqq. Leipz. 1782.

adsunt. Denique, molestias e hac abnormi viscerum positione oriundas, quam diu natura ferre possit, nemo temere definiuerit; id tantum liquet, tulisse nonnunquam per diu *) sine magnis incommodis. Quaecum ita sint, et internecini euentus necessitas in nullo forte exemplo demonstrari possit, et ea, quae mere fortuita eiusmodi vulnere superueniunt, plurimum sibi vindicent: omnes septi transversae laesiones, quas post plures demum hebdomades mensisue mors insequitur, ex accidente tantum letales dici et pronunciarı, non solum aequi bonique nomine medicis commendabile, sed summae etiam in dicenda sententia feueritatis esse, nobis saltem omnino videtur.

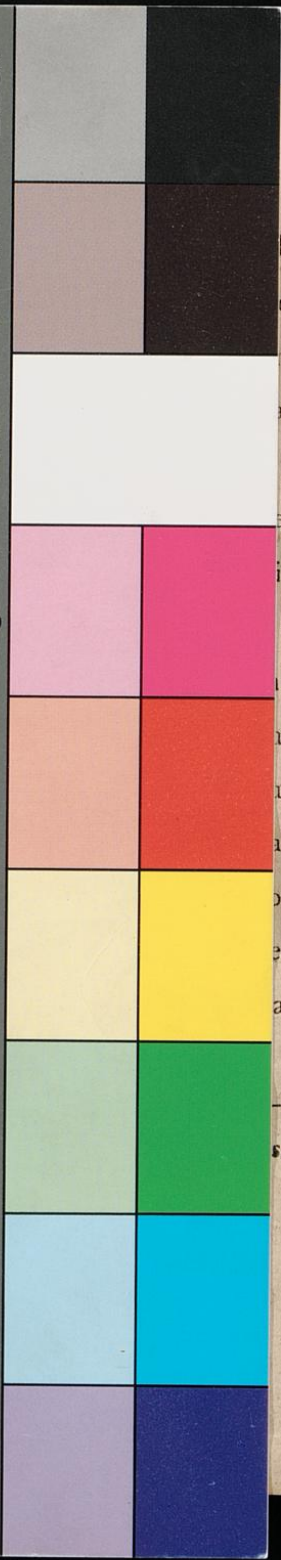
*) Cf. scriptor. nota praecedente laudatos.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

bnormi
diu na-
aiuerit;
am per-
Quae
ecessitas
i possit,
vulneri
dicent:
nas post
e mors
ales dici
bonique
ed fum-
atis effe,